

буржоазијом, је у крви освојио слободу и успоставио се као политички субјект који одлучује о својој судбини.

1. Револуција и њен значај за доношење првих устава-револуционарни устав

Време у коме се доносе први писани устави у свету је било време великих револуција – Америчке и Француске. Нарочито су револуционарни догађаји у Француској имали снажан одјек у целој Европи па и самој Америци. Револуција је довела на друштвену и политичку позорницу света способну и предузимљиву буржоазију, а скинула с ње декадентну и иживљену аристократију. Буржоазија је са собом донела индустријску револуцију и масовну индустријску производњу за велико тржиште, а уништила мануфактуру и ситну робну производњу која има ограничено тржиште. Капитализам је створио за неколико деценија колосалније материјалне снаге него векови пре њега. Зато је време после револуције било време јачања и дефинитивног учвршћивања капитализма и његове коначне победе над мрачним и назадним феудализмом. Овом новом, револуционарном добу више није одговарала феудална апсолутистичка држава која је концентрисала власт само у руке једног човека – монарха, а искључивала из ње читаве друштвене слојеве и класе. Буржоазији одговара нова држава у којој власт није уједињена у једној личности, него подељена између више носилаца. Ту идеју поделе власти још пре ових буржоаских револуција је визионарски наговестио Лок када је у уједињавању власти у једној личности видео велико искушење људског рода као склоност која води ка греху. Касније ће њу још више да усаврши и теоријски разради Монтескије који се сматра њеним творцем па ће тако организација капиталистичке државе да се изведе према начелу поделе власти.

а) Енглески (Кромвелов) устав од 1653.

Пре Америке и Француске, прво се огласила Енглеска и то је прва земља у којој се појавио писани устав и то 1653. да би се та идеја писаног устава касније проширила по Европи и целом свету. Овај енглески (Кромвелов) устав је кратко трајао или, боље рећи, није никад ни ступио на снагу иако је за своје време био изузетно напредан. Он је произашао из револуционарне ситуације у Енглеској у другој половини XVII века коју је карактерисала борба парламентарних грађанских снага предвођених